

**МЕДІАЗНАВЧА СЕКЦІЯ
ВИДАВНИЧА ТА ЖУРНАЛІСТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ
БОГДАНА ЛЕПКОГО В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ**

Тетяна Решетуха

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка,
reshtetyana@gmail.com.

Оксана Кушнір

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка,
oksanakush8@gmail.com.

**ВНЕСОК БОГДАНА ЛЕПКОГО У СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
ЕНЦИКЛОПЕДИЧНОЇ СПРАВИ**

Феномен Б. Лепкого охоплює різні напрями діяльності митця як літературознавця, перекладача, публіциста, критика, художника. Його творча особистість не втрачає актуальності і для сучасників національного та європейського масштабів. Важливою і малодослідженою частиною спадщини Б. Лепкого і досі залишається його праця на енциклопедичній ниві, втілена у задумах та реалізованих проєктах.

Так, в огляді «Дотеперішні українські енциклопедії» З. Кузеля зазначав, що через брак коштів Б. Лепкий ще на етапі підготовки зупинив роботу над «Українською енциклопедією», яку розпочав у друкарні Л. Шарфе (м. Вецляр) під час свого перебування у Німеччині у 1924 році [3].

Б. Лепкий брав активну участь в реалізації проєкту першої національної «книги, в якій є все» [4, с. 352], призначеної для найширшої читацької аудиторії. Універсальний довідковий тритомник під назвою «Українська Загальна Енциклопедія: Книга знання» (УЗЕ) [5] вийшов друком у 1930-1933 роках під редагуванням відомого енциклопедиста І. Раковського. Як «чоловік, до якого можна мати довіру» [6, с. 22], той запросив Б. Лепкого до складу авторитетного видавничого колективу з понад шістдесяти вчених, що відповідали за опрацювання певних розділів чи найбільших за обсягом статей. Серед них, зокрема, В. Кубійович, Д. Антонович, М. Рудницький, Ф. Колесса, М. Возняк, А. Крушельницький, С. Людкевич, К. Студинський, П. Франко,

Я. Чикаленко, В. Щурат. Добрий організатор І. Раковський умів об'єктивно оцінити потенційні можливості своїх колег, тому кожен із них відповідав за посильну йому нішу спільної справи.

Б. Лепкий долучався до видання «Книги знання» на підготовчому та видавничому етапах, про що свідчить епістолярна спадщина діяча [1; 2]. Перебуваючи в Кракові, він ще з вересня 1929 року активно формував словник гасел майбутньої енциклопедії, розмірковував про принципи його укладання, зокрема про однотипність скорочень та ілюстрації. Сприяв залученню до авторського колективу авторитетних фахівців: М. Чернецького, С. Стоцького, В. Щурата, Ф. Колесси, М. Возняка М. Рудницького та інших. Підтримував ідею виокремлення матеріалів про Україну в цілісний розділ, долучився до його створення. Зокрема, у ньому він хронологічно відтворив історію української літератури XI–XV століть (Том 3, стовпці 773–780).

Б. Лепкий чітко усвідомлював основне завдання енциклопедії – інформувати освіченого тогочасного читача про видатних діячів, важливі дати, події, тлумачити досягнення в усіх галузях знання. В одному з листів до І. Раковського він писав про те, що «мусимо дати в книжці те, за чим наш читач приблизно буде шукати», «що нашому нинішньому чоловікови цікаво і потрібно знати» [1, с. 447]. Він неодноразово пропонував редакторові теми, «що принесло життя. Війна, визвольна боротьба, кооперація, меліорація, радіо і т. д.» [1, с. 451].

Найбільшу увагу в УЗЕ було приділено українознавству. Б. Лепкий, якому належало робити огляд української та іноземної словесності, найдетальніше реферував українське письменство. У світовому літературному контексті обирав найважливіше і віддавав перевагу тим митцям, які мали зв'язки з Україною. Перу Б. Лепкого належать енциклопедичні статті про загальне й українське письменство до букви «й». Він дуже прискіпливо ставився до редагування авторських матеріалів, важко погоджувався на редакційні правки та скорочення, посилаючись на зобов'язання перед

письменниками-сучасниками та свою відповідальність як літературознавця у науковій спільноті [1, с. 442-470].

Енциклопедичний виклад матеріалу вимагає від авторів тривалої і нелегкої праці. Втомлений Б. Лепкий неодноразово нарікав на те, що «робота дуже пинява. Сотки книжок листує чоловік, порівнює, справляє, а вислід... малий» [1, с. 447]. Це ще раз підтверджує важливість дослідження та належного поцінування жертвовної праці Б. Лепкого як енциклопедиста.

Список використаної літератури

1. До Івана Раковського [Листи]. *Журавлі повертаються...: З епістолярної спадщини Богдана Лепкого / упоряд., авт. передм., прим. і коментарів В. Качкан. Львів, 2001. 920 с., С. 442-470.*

2. До редакції Української загальної енциклопедії [Лист]. *Журавлі повертаються...: З епістолярної спадщини Богдана Лепкого / Упоряд., авт. передм., прим. і коментарів В. Качкан. Львів, 2001. 920 с., С. 473.*

3. Кузеля З. Дотеперішні українські енциклопедії. *Енциклопедія українознавства: Систематична частина. Т. 1. Київ, 1994. С. 9-11.*

4. Микитчук В. До історії видання «Української загальної енциклопедії» в Коломиї. *Коломия і Коломийщина: збірник споминів про давнє й минуле. Філадельфія: Видання Комітету коломиян, 1988. С. 251-261.*

5. Українська Загальна Енциклопедія: Книга Знання: в 3-х т. / під гол. ред. І. Раковського. Львів; Станіславів; Коломия: Рідна школа, Т. 1: А–Ж: 1930. 676 с.; Т. 2: З–Р: 1930. 694 с.; Т. 3: С–Я: 1933. 676 с.

6. Черниш Н. Іван Раковський – енциклопедист європейського рівня. *Енциклопедичний вісник України. 2020. Вип. 12. С. 17-30.*